

Saborski Odbor za unutarnju politiku i nacionalu sigurnost

Fax. 01/63 03 293

Saborski Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Fax. 01/45 69 628

-članovima/cama

Predmet: komentari na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policiji

02. ožujak 2015.

Poštovani,

Centar za mirovne studije ovim putem Vam dostavlja komentare na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policiji, s konačnim prijedlogom zakona. Predmetni Zakon predlaže reformu postojećeg građanskog Povjerenstva za rad po pritužbama. Pozdravljamo nastojanja MUP-a da unaprijedi rad Povjerenstva koje je i u svojem godišnjem izvješću jasno dalo do znanja da nije funkcionalno zbog manjka zakonskih ovlasti i kapaciteta.

Ipak, izražavamo našu zabrinutost da predloženi model nadzora neće udovoljiti potrebama građana za neovisnim i učinkovitim nadzorom policije. Podsjećamo uvažene zastupnike i zastupnice kako smo nedavno svjedočili manjku kvalitetnih prijava za članove i zamjenike članova Vijeća za građanski nadzor nad primjenom pojedinih policijskih ovlasti. Držimo da je do toga došlo, kao što smo i upozoravali, što je i to Vijeće zamišljeno na način da nema adekvatne ovlasti niti jasne kriterije za rad u Vijeću. Kako se ta pogreška ne bi ponovila i sa ovim Povjerenstvom, apeliramo uvažene zastupnike i zastupnice da prihvate naše prijedloge.

Za bilo koja dodatna pitanja otvoreni smo za suradnju, te smo spremni u bilo kojem trenutku naše prijedloge i usmeno prezentirati članovima/cama saborskih Odbora.

Srdačno,

Gordan Bosanac

Centar za mirovne studij

Komentari Centra za mirovne studije na:

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
POLICIJI, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA, Zagreb, ožujak 2015.**

Centar za mirovne studije (CMS) pozdravlja nastojanje MUP-a da unaprijedi rad Povjerenstva za rad po pritužbama kroz predložene izmjene Zakona o policiji. Ipak, držimo da predloženi opseg promjena neće dovesti do nužno potrebne reforme te s toga predlažemo da se:

1. povjerenstvo nazove jasnijim imenom, poput: Povjerenstvo za neovisan građanski nadzor postupanja policije prema građanima. Ovaj naziv puno bolje opisuje smisao i sadržaj Povjerenstva te će i građanima biti lakše prepoznati postojanje Povjerenstva.
2. jasno definiraju istražne ovlasti povjerenstva i obaveze policije prema povjerenstvu
3. unaprijede i jasnije odrede kriteriji za članstvo u povjerenstvu u smislu poznavanja ljudskih prava
4. članovima Povjerenstva osiguraju naknade za rad
5. jasnije definira odnos između Povjerenstva pri ministarstvu s Povjerenstvima pri policijskim upravama

Dodatno, predlažemo da Povjerenstvo ima ovlasti postupati po pritužbama građana temeljem direktne pritužbe građana, a ne tek nakon što stručni nadzor policije odbije eventualnu pritužbu ili građanin nije zadovoljan sa odlukom stručnog nadzora. Ovako postoji veliki prostor prikrivanja tragova eventualne povrede ljudskih prava od strane policije u postupku kojeg provodi unutarnja kontrola. Konačno, predlažemo da se omoguće samoinicijativne istrage od strane Povjerenstva ukoliko za slučajeve povrede ljudskih prava čuju npr. iz medija.

Potrebno je uvesti kriterije stručnosti i prepoznatljivosti članova Povjerenstva u području zaštite ljudskih prava. Sada su ti kriteriji u potpunosti izostavljeni, a moguće je staviti ih i kao prednost pri odabiru (ako ne već kao nužan uvjet za članstvom u Povjerenstvu). Nužno je i da Povjerenstvo ima najmanje 1/3 zastupljenosti oba spola.

Potrebno je uvesti dodatan članak koji jasno definira ovlasti članova Povjerenstva na način da imaju potpunu autonomiju u svom radu te otvoren pristup svim podacima i zbirkama podataka koje prikuplja MUP, a mogu biti od važnosti za istragu kojom bi se trebala utvrditi eventualna povreda ljudskih prava građana od strane policije. Jednako tako, potrebno je zakonski naložiti da svaki djelatnik policije i MUP-a ima obavezu odazivati se na poziv na razgovor sa Povjerenstvom, a ukoliko to ne učini može podlijeći disciplinskim sankcijama.

Komentari na pojedine članke:

Članak 5.

„Fizička ili pravna osoba koja smatra da su njoj ili drugoj osobi djelovanjem ili propuštanjem djelovanja policijskog službenika, u primjeni policijskih ovlasti, povrijeđena prava ili slobode, ima pravo Ministarstvu podnijeti pritužbu u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu.“ ...

U članku prvom izraz *ljudska prava* je promijenjen u izraz *prava*. Smatramo da se ne treba libiti i bježati od izraza *ljudska prava*, koji je puno precizniji i točniji.

Smatramo i da se rok od 30 dana treba ukinuti. Ako se radi o kršenju ljudskih prava, oštećena osoba često nije osvještana ni informirana o tome što može učiniti, a nekada ne reagira odmah i iz straha. Naime, ako službena osoba prekrši nečija ljudska prava, oštećena osoba često nema hrabrosti se suočiti s ogromnim i snažnim državnim aparatom koji iza službene osobe stoji. Ukoliko rok ipak u Zakonu mora postojati, predlažemo da se produlji na najmanje 120 dana.

Također, osim podnošenja pritužbi Ministarstvu, smatramo da osoba ima pravo paralelno poslati pritužbu i Povjerenstvu za rad po pritužbama. Za tu pritužbu ne smije postojati vremenski rok. Nedopustivo je da Povjerenstvo može postupati po pritužbama tek nakon nalaza rukovoditelja ustrojstvene jedinice MUP-a, odnosno kasnije unutarnje kontrole. To otvara prostor za eventualno prikrivanje dokaza te opstrukciju rada Povjerenstva. Prema sadašnjem prijedlogu moglo bi proteći 75 dana od dana povrede ljudskih prava do postupanja po pritužbi od strane Povjerenstva. Osoba koja smatra da su joj kršena ljudska prava od strane policije mora imati pravo o tome odmah obavjestiti Povjerenstvo koje mora imati ovlasti postupanja od primitka same predstavke. To je npr. slučaj u postupanju Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

Članak 5.a

Potrebno je izbrisati stavak 3. Podnositelj pritužbe mora imati pravo odmah podnijeti pritužbu Povjerenstvu.

Članak 5.b

Briše se.

Članak 5. c

Smatramo da u trenutnom prijedlogu nije jasna distinkcija između povjerenstva pri MUP-u i povjerenstava pri policijskim upravama te predlažemo da se taj odnos kvalitetnije zakonski definira. Također predlažemo da centralno Povjerenstvo pri MUPu bude jasnije definirano kao tijelo koje će koordinirati rad Povjerenstava po policijskim uprava. Predlažemo da centralno Povjerenstvo ima 5 članova i zamjenika is stručnu službu kao podršku radu. Povjerenstvo ne bi trebalo biti smješteno u prostorijama MUP-a već u zasebnim saborskim prostorijama.

Konačno, kako bi se izbjegli daljnji nesporazumi oko javnosti izbora osoba u Povjerenstvo predlažemo da se zakonski odredi da će podaci o osobama koje se kandidiraju za članove Povjerenstva biti dostupni javnosti, tj. da za proces selekcije ne vrijedi zakon o zaštiti osobnih podataka.

Članak 5. d

Ovaj članak regulira kriterije za članove Povjerenstva. Ponovno izražavamo našu zabrinutost da se među kriterijima ne nalazi ključan kriterij: prepoznatljivosti osobe u zaštiti i promociji

ljudskih prava te apeliramo da se isti uvede. Također držimo da članovi Povjerenstva moraju primati naknadu za svoj rad.